

FÖIÄ ENCICLOPEDICÄ LITERARÄ. *** APARE IN FIECARE LUNÄ DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria . . . . . 6 corone

Pentru România și străinătate . . . . . 8 franci

Inserate 1 em. o dată 2 fil. de două-ori 3 fil.

PROPRIETAR ȘI EDITOR:

GEORGIU M. UNGUREAN

REDACTOR RESPONSABIL:

S. P. SIMONU.

Tot ce privește föia sunt a se trimite la

Redacția și Administrația „Rev. Ilustrată”

Bistrița, strada Lemnelor 44.

Creștinism și Româniism.

— Din Istoria civilizațiunii poporului român. —

Poporele rustice și ne învățate au identificat în genere *Religiunea cu Națiunea*. Popore de sânge divers, fiind însă de aceea credință ori mărturisire sau dogmă, s'au credit apropiate — consângene și ori cum de un neam. Se nu mergem mai departe! Românul rustic a ținut și mai ține și astăzi pre Muscal, fiind că-și face cruce, ca și densus — de un element apröpe consangin în naționalitate cu densus... Dar nu numai poporul nostru — ci și altele au fost și sunt asemenea. Așa a fost cazul cu *Isac Zabanius* și cu fiul său *Ioan Zabanius*, pre la anii 1676 și 1690. De sânge slovaci, — dar fiind de confesunea lutherană și tatăl și fiul, la Sași lutherani din Sibiu, au intrat în funcțiunii, unul ca preot, și altul ca protonotar.¹ — — —

Purcedënd din acesta ignoranță sau slăbițiune a popörelor, înțelegem apoi pentru ce Imperatoarele Trajan, vränd se contopescă pre dacii rămași în *element roman sau latin*, a demandat ca toți Idoli sau Deii poporului subjugat daco-scitic, să se dărime, ca rămășițele acelu popor apoi să se inchine Deilor și Templelor romane nou ridicate, și din Italia — aici transplântate. Prin acesta acel împärat glorios a intenționat mormentul religiunii naționale a dacilor și pre domnirea religiunii romane cu töta puterea; adeca mormentul națiunei dacice și esistența națiunei romanice sau esistența unui popor nou, în una țera nouă. — Cu töte acestea, deși scopul s'a ajuns, putem dice în mod perfect, — totuși vestigiä și suvenirii dacice au esistat și esistă până astăzi în acestea țeri, în grai, și în port; — în temple și statue, pre care le-a scrutat și descoperit în mare parte chiar și un archeolog maghiar din timpul modern cu numele „*Torma Károly*.”

În urmarea planului politic alui Trajan, pämentul Daciei s'a și ämplut de Deităii romane, — de Temple italice, de cari sau aflat și au ramas destule în clasică Transilvania, și mai cu deosebire în pämentul istoric al Hațegului...

Însă cu töte acestea vechia religiune politeistă în acestea timpuri la töte popörelor vechi, era pre pragul morții, era pre calea adiolui etern; — o nouă religiune, un nou moral, o nouă credință, o nouă idee era la ușă, era sosită. — Lumea gema de doctrinele evangeliului — și ömenii se agitau de puterea cuvëntului, ce esia din gura Apostolilor!...

Impäratul Trajan, aducând în acestea țeri coloniile romane, — *ex toto Orbe romano infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros et Urbes colendas*, cum dice Epitropiu; între acestea coloniile, mulți ömeni erau, deja crescini făcuți cu trup și suflet, — ma se dice, că erau chiar de aceia, aici veniți cu Trajan cari emuscuse pre Petru și pre Pavel. —

D-l Mangra, a scris förte bine în „*Familia*” a 1881, „*Despre continuitatea ne întreruptă a elementului roman în Dacia*,” când dice scriind: „Romani cari împreună — cu limba națională, aduseră cultura și creștinismul din Italia în Dacia, avură înnalta misiune de a fi Apostoli creștinismului; între popörelor barbare, ce se strecurară prin patria lor, și de a domoli sëlbatăcia prin morala creștină și prin civilizațiunea lor. Mai vechi la Dunăre, decât töte treburile germane (celtice!) și slavice, Romani avură cei din tãiu, aședeminte de cultură ierarchicobisericescă organizată în päțile acestea.

Teofan, patriarhul Constantinoplei, mărturisesc, că încă din timpurile lui *Galien* (259) se aflau preoți creștini în Dacia,² și iarăși: La finea se lului III aflam aici, atăția creștini, în cât ei formau o *episcopie* numită: „*Sisciana*” carea, după Martirologiul român, era o cetate în *Panonia antică* — coloniä nobila comună³

La începutul seclului IV *Constantin Marele*, învingând pre

² S. Theofanes în cronol. ad. an Constant. M. 20.

³ Acta Sanctorum Hungariae ex I. Bolland. cassoviae.

¹ Pärti alese dia Istoria Transilvaniei, p. 87, 88.

goti a intrapat Dacia cu Imperiul roman și astfel în acest timp Romanii erau în flăcări cu privire la libertatea și viața lor religioasă și națională.

La primul Sinod ecumenic (lunesc) de la Nicea (325) unde se condamnă ereticul *Ariu*, Romanii din Dacia au trimis acolo pre Metropolitul *Teofil*, care a fost de naționalitate romană.

Romanii din România, Moldova, Transilvania și Bănat erau creștini din timpurile cele mai apropiate de descălecarea lor în Dacia: căci pre timpul lui Iustinian, când acesta frânsese puterea gotilor, și le cuprinsese o mare parte din Dacia, el s'a îngrijit ca credința cea adevărată se prindă rădăcinii adânci între Romanii din Dacia antică, care n'a fost alta, de cât ținutul de lângă Dunăre, opus *Daciei ripense* (Daciae v. Daciae ripensi) în care a fost cetatea *Strove* pre cum arată Procopiu în cartea IV.¹ Mai ales în respectul eclesiastic, Romanii din ambele Dacii, ajunseră la atâta maturitate în conștiința națională, în cât se organizară în biserica națională, independentă. Împăratul Iustinian, vrând se înalte locul nașterii sale, ridică tronul arhiepiscopesc din „Prima Iustiniană” (Acrida) la rangul de Archiepiscopie auticefală, supunând jurisdicțiunii sale pre toți episcopii eparhiilor Daciei ripense, Daciei mediterane, Tribaliei, Dardaniei, Misiei de sus și a Panoniei².

În timpurile fatale a invasiunii Țărilor barbare în Dacia, Romanii se adună la Iași, pentru a se consulta că ce se facă în atare timpuri fluctuoși! Aici decid a rămâne fie-care la vatra sa pămîntescă; mai bine a suferi și-a îndura orî ce calamități esterne, decât a-și părăsi vechile cămine, de cât a se despărți de țera lor, și mormintele părinților, soțiilor, fraților și surorilor; — de cât a-și părăsi casa și masa; ogorul și codrul — moșia și hotarul — vechile lor patrimonii, câștigate prin sângele, ce a curs din atâtea pepturi de Roman la Sarmiseghetusa — Vulcanul Daciei gloriose și viteze!... Românul, a voit a rămâne în patria sa și a nu se duce din un loc în altul, în contra naturii sale, ... da, că poporul nostru, este un popor de casă și de vatră; este un popor stabil, — și nu ca alte popore, căror nu mult le pasă de casă și de masă, de câmpul și de lunca copilăriei, ci se duc, și se duc numai se dee de bine. (Ubi bene, ibi patria) Românul, nostru popor conservativ în multe; — dar conservativ de minime în privința cosmopolitismului.

La anul 274 Aurelian și trage legiunile din Dacia vechiă — (Audiți Rösler, Hufalvi, și Réthi — numai legiunile!) și le transportă în Mesia, carea apoi se numește: „*Nova Dacia v. Davia*” sau și *Dacia Aureliană* în carea locuiesc până astăzi frații noștri *Macedo-Români* fiind că o mare parte din ei locuiesc în ținutul vechei Macedonice. — Romanii, de aci din Mesia, au primit evangeliul cu glătele, căți nu erau încă creștini. În secolul IV episcopul dela Martianopole — se află de față la consiliul general din a. 325, la Nicea. Și în această *Nouă Dacie* — *aureliană*, cu începutul secolului V. se ridică mai multe episcopate, pre cum seim din epistola Sinodului, adunat în Mesia inferioară la a. 458 — o epistolă subserisă de mai mulți episcopi, și adresată împăratului Leone — în care se înconștințează despre necredința episcopului de Alesandria, a lui *Protețiu*.³

Vedem din acestea date și acte istorice că întreg elementul până în secolul IV se creștinase. Acestea date scurte, și scurtele creștinării poporului nostru, — de aceea le-am ci-

tat aici, deși foarte pre scurt, — pentru ca să se vadă clar și lămurit, timpul, când s'au creștinat Romanii, se afle orî cine, din această espunere a creștinării elementului daco-roman din Dacia, cum-că Români au fost ei mai dintâiu, cari au primit religiuinea lui Christos; și prin această, nu numai, că șiau conservat naționalitatea etnică, — dar au fost și un factor de civilizațiune, întru înblândirea țărilor barbare, cu cari veniră în atingere.

Încreștinându-se dară poporul daco-roman, civilizațiunea și cultura sa au fost vii și au mers mână în mână cu religiuinea sa, cari i-au conservat limba și numele său. Da *Numele său!* Căci numele de „*Român*” i-l-a conservat numai și numai religiuinea s'a fără nici un comentariu! Românul rustic și astăzi se ține de „*Român*” nu atât din punct de vedere de rasă și de etnologia, ci mai vîrtos din punct de vedere religios, — el este Român, fiind-că vorbește românește — dar românește se rogă. el, muerca și pruncii lui la D-deu; românește aude el cântându-se în biserică și laudând pre d-deu; — românește aude el la îngroparea morților, — la cumnia tinerilor; românește i-se cetesce lui la sfințirea caselor, la sfințirea țărilor; — românește i se cetesce când e morbos! — El e Român curat, și ea Român postesce posturile și nu bagă în gura sa bucată neiertată — ca cei, ce nu sunt Români. — Românește e biserică sa, — românește sunt sărbătorile sale; românește e pomana sa pentru mort și sunt românește toate și toate datinile sale religioase!...

Ce s'ar fi făcut acest popor, fără istorie, fără carte, fără deșeptare — în timpurile cele vechi, și în era feudalismului; — ma, în timpurile când „țările barbare veniau ca și lacuste în agrii semănate” — și în timpurile, când istoria era pentru Român, cum a dis un episcop catolic — un „*Oculus mundi!*” Ce s'ar fi făcut această gîntă — dacă dînsa nu ar' fi avut o *altă istorie puternică*, adică Religiuinea s'a pentru carea el era Român, și care nume, cuprîndînd în sine scumpa și draga sa religiuinea nu l'ar fi dat pentru o lună, — cuprîndînd în sine scumpa și prețioasă sa religiuinea, de care era legată cu catene granitice limba sa, — în carea și numai prin care se pôte ruga lui D-deu, manifestându-și și esereindu-și credința s'a avitică, cu carea s'a deșeptat pre acest pămînt, câștigat cu sângele în resbelele lui Trajan de la Turda și Sarmiseghetusa?... Drept a scris Borfiniu dară: „*Non tantum pro vitae, quantum pro linguae incolumitate, certasse videntur!*” Și întru adevăr, Pronia, s'a îndurat de poporul român credincios, de acel popor cu mare reverință și frică față de cele *dumnezești*, de acel popor, ce și-a pus și-și pune unica speranță și mîngăiere în biserică s'a, care nu a avut și nu vedeau altă persoană mai de încredere în lume ca pre preotul său, după cum a scris și un erudit naționalist dintre ai noștri: „*Noi seim una, — bunul, blîndul și înțeligențele nostru popor român, are o inimă plină de cele mai nobile aspirațiuni, că el trece prin loc și prin apă pentru pastoriul său sufletesc, orî bărbatul său conducător, dacă acestia prin tractament corespundător, au știut să-i câștige încrederea, au știut să-l convingă, că-i voiesce binele și propășirea!*”⁴ Întru adevăr, mulți Bărbați au cutrierat pămîntul Românilor, și toți s'au stins, toți s'au dus și nu au lăsat nici urmă după ei cum nu lasă paserea în aer. Adeca: „*Apa a trecut și petrele au ramas*”, de ore-ce „*Apa trece și petrele rămân!*”...

(Va urma.)

⁴ Dr. Greg. Silasi. — Esposiția română din Sibiu. —

¹ Petru Major. Istoria bisericească. —

² Novela 11. et 131.

³ P. Major. Ist. bisericească.

Când va fi ziua din urmă...

— Dies irae, dies illa!

Când va fi ziua din urmă,
Și de-apoi,
Ce vei face Morte crudă
Fără noi?...

Fără noi, cari ne vom stinge
Și noi fi.
Se mai moștenim o lume,
Ce-a peri:-

Fără noi, ce ne vom duce —
Atunci curund.
Unii în Raiu, lângă lumină,
Alții-n Iadul fără fund?!

Lacrimi, lacrimi de durere
Și năcaz,
Mult ați curs pre a mea față
Și obraz:
Caci a lumii neagră sorțe
Am gustat, —
„Ce avui mai dulce-n lume,
M'a lăsat!...“
Și-am gustat fluidul negru
De venin.
Din pocalul lumii cele
Vitreghe și cu suspin.

Dar' când o se piară lumea,
Ea ardând,
Se te ved, dău, și eu Morte —
Atunci plângând, —
După lume, după omenii
Că nor fi:
Las, se plângi cu întristare,
Scii tu scii,

Cum am plâns și eu odată
De amar, —
Las' se plângi... și eu voiu rîde,
„Ho! ho, ho! Și ho, ho, — ér.

Ce vor face Șerpii negrii
Veninoși —
Și Cameleonii iarăși
Schimbăcioși,
Când vei arde, lume, lume
În un foc?...
Cum vei plânge Nedreptate —
Ne-avînd loc
Se mai locuiesc pămîntul
Pecătos; —
Și tu neagră Viclenia
Cu al tîu tip neguros!?

Câte pepturi însătate
N'am vădut,
De Dreptate — și o caută —
Atît de mult.
Pre pămînt în dar o cauți:
N'are loc,
În zedar, cerci fericire
Și noroc,
Căci de-ar scobori, sermana,
Pre pămînt,

Ce gîndiți, ar înghiti-o
Nedreptatea — la moment!

De prisos, amblă cu lampa
Ore când
Diogen, din vechime
Căutând
Om și omenii și Dreptate:
N'a aflat!
Filosofu-n dar se duse
Și-a amblat
Dece ani după Dreptate
Tot setos, —
Necăjit că n'o aflase,
Nu s'a-n lume, mai întors.

Ce vei face Nedreptate,
Unde-i sta,
Când va arde și în flacără
Va-n nota,
Cuibul tîu, această lume
Și-a peri?
Ce vei face Pismă șordă
Unde-i fi?

Ce vor face Șierpii negrii
Veninoși,
Și Cameleonii érași
După vreme, schimbăcioși?

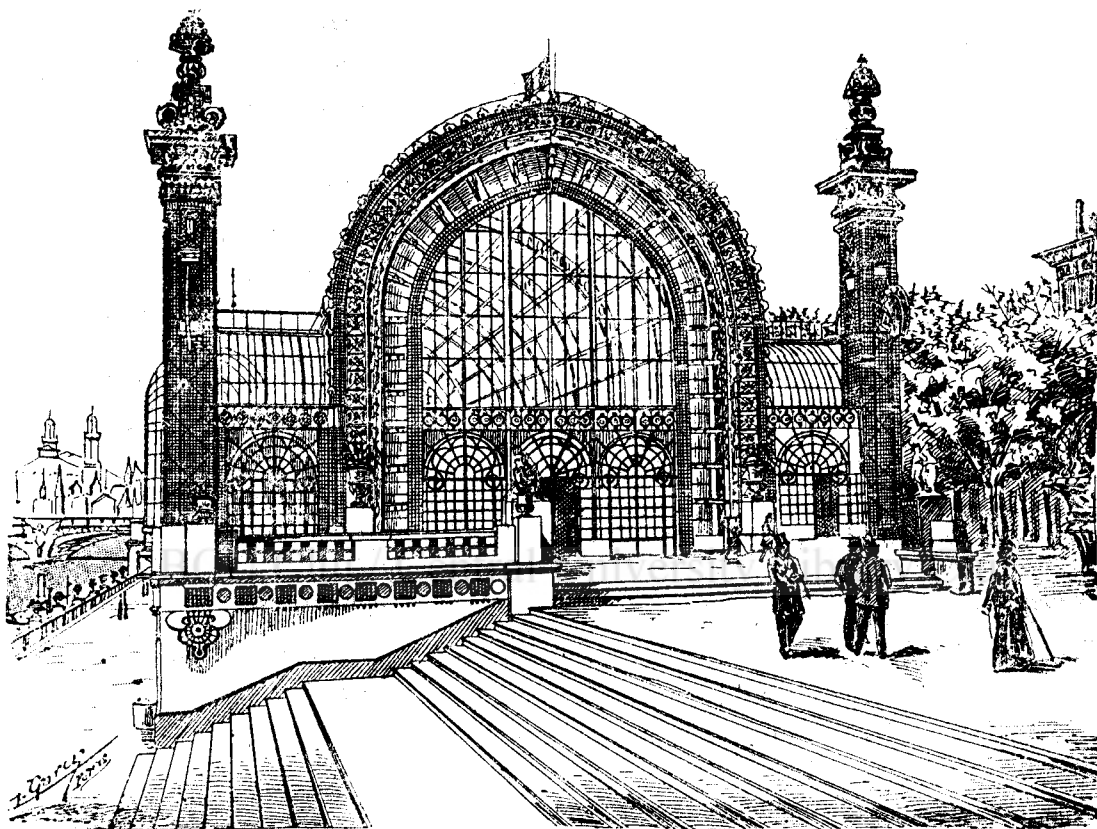
Ce veți face, pofte negre
Sensuali,
Și voi trântori fără lucru
Sard'napali,
Cari strigați în lumea largă
Toastînd:
„Vivat, țara, națiunea!“
Dulce bînd...
Ér' Națiunea, unde este,
Cei cu ea?
— Colo afară-n cîmp, muncesce,
Să vă pótă sustinea.

Ce veți face, ce veți face
Trădători,
Efialți, fără de suflet
Vîndători?
Voi, ce nu vreți a cunoște
Pre popor,
Patria, părinții voștri,
Ce cu dor,
V'au nutrit la sîmul dulce
Și crescut, —
Ce veți face, când va arde
Lumea totă-n un minut.

Ce veți face, când va arde —
 N mare foc
 Lumea totă?... Dău atunci
 La un loc
 Cum veți arde Scorpii, Hidre,
 Cameleonii,
 Șerpi, Balauri, și Hiene

Vampirioni.
 La un loc! Scrum și cenușe!
 — Așa dă!
 Eă eu voi sta de-o parte
 Și voi rida: Ho, ho, ho!

S. P. Simonu.

Intrarea principală a palatului horticultural dela Expositia din Paris.

La școlă.

Eram în Blașiu. Ținem prelegere la clasa IV normală. Lopotelul sună — 10 ore și în curtea școlii se începe un toț, escând din ce în ce, prin inbulzala fragedelor ființe, cari ca binele din coșniți părăsiau salele de învățământ și frământau rul rece de érnă, săltând veselii, ca mieii primăvara.

Cofărităle sgugulite lângă zidurile țapene ale școlii, ca și buhele între flori, începură a se clătina incunjurate de studenți.

Totul era plin de viață și părea că edificiile se rădăcă în aer.

La Mijlocul băncei din fundul salei în care prelasasem și acum, ca și de altă-dată, ca întotdeauna, ședea singur ca cucul — Simion, un băet ca de 11 ani, frumos, cu o față blondă, bujorată, bine dezvoltat, deștept, cu ochii continu scaldăi în lacrimi, cu judecata unui matur, trist ca salea din cînțirim, cu cotele rezimate pe bancă și palmele lipite de urechi, ca bucuria, ca undula atmosferă, pătrunsă între pereții răsunători ai salei, — se nu lovescă în sulletul densusului, să-i rămână gândurile, ce se resucéu în cerul lui neconturbate, inima învălită în jale și durerea ne mișcată.

Îl privii mult așa.

Odată, pare-că se insenină orisonul grijilor lui. Redică capul, privii îngrijat în jur; nu era nime; — scose din sîn, de lângă inima cu durere, ceva invălit într-o batistă veche ca și năcazul lui, dar încă curată, o desfăcu, o duse cu sfințenie la buzele lui tremurânde... un sêrut doios și ér o aședă la locul de unde o scose. Două briliante se rostogoliră pe fața lui tristă ce o ascuse iute în palme.

Tot așa făcuse, băetul acesta și în orele trecute. Fusesem martor la multe lacrimi, curate ca cristalul, prădate din ochii lui nevinovați și tristi în cari, de câte ori privem, plin de compătimire, nu vedem, decât espresia unui vulcan de dor aprius, oglinda unei inimi torturate. Cu un interes nespuse de mare, îl urmărem încetinu și inima-mi mi se sfârșea de jalea lui.

Trêbue, se cunosc tempestatea înfiorătoare ce întunecă sôrele bucuriei lui copilăresci. "Cu pași încetii, cu un sullet compătimitor, cu o privire blândă mângăiosă, mă apropii de el. Școlarii ceialaltii observară mișcarea mea și la un moment formară o rôtă de ochii curioși în jurul nostru. Nu voiî a tortura pe sermanul băet în prezența lor și astfel planul imi sbură în vânt. Stai! — imi cugetaiu — la mine acasă, în sîn-

gurătate, voi putea neconturbat și eu succes a satisface dorinței și chemării mele.

— „Unde ești în cortel?” — îl întrebai.

— „La N. rotar!”

— „Cu cine?”

— „Numai singur!”

— „Știi unde e locuința mea?”

— „Știu la B. peste drum cu rotariul!”

— „Ei bine; — la 11 ore vei merge la „Consum” am un pachetaș și îl vei aduce acasă!”

Cu acestea îl părăsii; copil încă se depărtară continuându-și jocul lor vesel; — el își puse fața în palme.

Era cătră amândoi. Singur în odaie, cu capul rezumat pe mână, dădăm sbor liber cugetelor însoțite de bubuitul focului din cuptor, — îmi făcăm interogatoriul cu care aș putea pătrunde mai adânc, în inima chinată a sermanului Simion. Mă ridic; — pășesc lângă ferestra; privesc-mă, străbate printre gâmurile asudate, se întinde peste casele ce pipau gros din hornuri și se respiră vagabunda pe albul scilpicios al zăpedii. Întrégă natura geme sub povara bătrânețelor. E tristă, tristă ca o bunica jalnică, dar nu mult și va reinimeri, și va reîncepe farmecul, dragostea copilărească. Totul va fi bucurie, totul vielă, totul dragoste și farmec. Și ore inima omului, apucată sub greul sôrței, se gêmă tot mereu? ore ei, se nu-i zimbeseă aurora dulce a fericirii? — ore el, omul, se fie excepțiune acestei legi date de D-șeu pentru mama natură? și ore jalea, durerea lui Simion, se nu ajungă capet? se nu se scuture de pe sufletul lui ca gândacul de pe florea mișcătă de vânt? se nu se deslăpăsească de inima lui și apucată în ghiarele unui orcan se dispară în estrema depărtare a uitării? — Ba da! Avem cel puțin speranță! O, speranță! de mai fi în lume câte inimă desperată s'ar sparge ca beșicuțele de apă în orizontul desperării! Tu ești firul, rasa binecuvântată, ce conduci pe sermanul muritor rătaic în nefericirile acestei vieți.

Privirea-mi se adună de pe câmpuri și se grămădește pe stradă. Grupuri, trec studenții veseli conversând și discutând.

— Câți ti-a venit? — numai 30 de zioți! — Bravo, pe sară!? După ce voi anticipa 20 fl. gazdei pentru vipt. Și restul? — Iom boțea! etc.

În curtea de peste drum, o copilă ca de 10 ani, vioie ca o sprintenă caprioră, sărea printre columbele ridicate din zăpadă. Ea cântă un fel de cîrpit păserine și doi porumbi albi ea argintul curat, sburără de sub streșina casei pe umeri ei obli și se desmerdară întrun zimbet dulce, plin de dragoste. Copila scose din gurița ei și puse în cîoel lor — de bună samă mâncare. Porumbii guguliți își întinseră aripele spre a sbura și întrun moment păru că, un adevărat ânger își ia sborul cătră ceriu. Apoi se mai întorse copilă prin curte, scose ceva din sinu-i drăgălaș și pe furis puse între grămada de lemne.

O femeie apăru în prag. Ce faci Anuța? — Am dat la porumbi mamică! așa-s de frumoși ei; — mor de dragul lor! Copila fugi naintea mamei, o cuprinse cu drag pe după grumaz și se sêrutară dulce.

În ușa odăii mele sună un lin ciocnit. Mă întore; ușa se deschide și iatămî înainte copilul așteptat.

— „Poftiți mă rog!”

— „Bine! stai puțin!” — îl privesc lung; — nu se schimbăse nimic; tot aceeași durere, tot aceeași întristare, tot aceeași față amărîtă și tot aceiași ochi scâlțați în lacrimi.

— „Spune-mi dragă băete, de unde ești?”

— „Din satul B. comitatul Treiseaunelor!”

— „Ce-ți sunt părinții?”

Stelișorele lui se umplură de lacrimi și buzele începură a tremura. Mi se părea a fi atins cîrda cea mai simțitoare. Mă așteptai la ceva trist.

— „Tatăl meu e mort de un an, a fost preot; er mama e în grija unicului frate, ce am și care e econom.”

— „De mult ești în Blașiu?”

— „E al doilea an. Aștept înse primăvara, se mă duc acasă.”

— „Da, după esamên!”

— „Nu! Nu mai studiezi. Pe un an sum dator cortelul și pe șesă luni viptul. De o jumătate de an încoco gazda nu-mă mai dă nici de mâncare și de acasă nici un ban. Apoi și dorul mamei abia îl pot purta.”

— „Ce știi de acasă?”

— „Nimic! De când sum în Blașiu nimic!”

— „Așlăvară cum ai lăsat pe mumăta acasă?”

— „Nu am fost că n'avem bani!”

— „Tu scris'ai acasă?”

— „O, de câte ori, dar toldeuma fără răspuns.”

— „Cu ce te nutrești dacă gazda ți-a denegat viptul?”

Simion se roșii ca para focului, plecă ochii spre pământ și păru încurcat.

— „Spune, spune! N'ai tēmă, căci vreu s-ți ajut.”

— „Anuța, fata rotariului! Numai ea e cu milă, — îmi dă tot ce pôte.”

— „Și ce-ți pôte da?”

— „Mâncare!”

— „Dar bani?”

— „Nu! Nici ea nu are!”

„Serman băet!” Ore cu puțință e că o mamă dulce s-și uite până într'atâta de puil ei, de ce-i mai drag și mai scump în lume; de speranțele ei, mângăerea ei, de sufletul ei?! Nu! nu se pôte! A presupune rēu despre o inimă de mamă e păcat. Marî trēbue se fie valurile împedecătore, pe cari o mamă se nu le pōtă strēbate.

— „Spune-mi băete! E căsătorit fratele tēu? și cum se înțelege cu mama?”

— „E căsătorit și tōte ar fi bune, dar soția lui e rea și tot mereu amenința pe mama că o dă pe usă afară.”

„Destul!” Înțeleg tōte durerile lui. Trist e, când omul încă din primăvara dulce a vieții e persecutat amar de sôrte.

— „Lasă băete! Pōrtă-te la învățatură și D-șeu va purta grija de tine?”

— „O, nu! Nu mai învățu, nu am nici o dorință, de cât se vād pe mama și atunci măi bine cerșesc, măi bine mor de cât se măi despart de ea; dar nu! Eu simțesc prea bine, că nu o voi mai vedea, că nu o voi mai... mamă... mamă...”

El își prinse capul cu mâinile și începu a plânge dureros. Mi se rupe inima, păreu și păreții casei a plânge de jalea lui.

— „Nu te teme băete! Mumăta e sănătōsă; dar vești, are mult lucru. Nu plânge! Iată îi scriu eu acum se vină la Blașiu, se te vadă și se o vedfi. Uite eu încă n'am fost de 3 ani acasă și am și eu mamă bună, dulce, care varsă lacrimi pentru mine în tōte rugăciunile ei și eu încă o dorese, dar nu plâng. Nu plânge nici tu, se așteptăm; va trece erna asta uricōsă, va veni frumoșa vară și ne vom stîmpera dorul la sinul iubitelor nōstre mame. Tu înse nu trēbue se aștepti până atunci; mumăta va veni peste o septemână sau peste două. Iată chiar acum îi scriu se vină iute, iute.”

Mă aședai la masă, luai pēnă și hârtia și prin câteva rēnduri grabite facui o iconă tristă ca nōptea, a vieții lui Simion, a ființei necăjite,

— „Cum chiamă pe mumăta?”

— „Ana!”

O adresai și eu cinei crucerî alăturați o predai băiatului care se legă de amăgitoarea speranță ca și navigătorul aruncat în valurile mării de o scândură rătăcită.

— „La postă băete! Și de ađi încolo vino în tōtă ziua la mine. Vei aduce viptul dela „Univers” pentru mine și celalalt concăsan al meu, vei măi asculta câte ceva și în schimb ai puțină mâncare și câteva parale.

— „Viu! — și s'a dus.

Gânditor, eu pași ne siguri, ca unul fără nici o hotărîre trecu drumul în curtea rotariului; nu intră în casă, unde nu-l așteaptă de cât ochi rēi și gură rea și ca se nu scribure de frig — sermanul băet — începu a crepa cu toporul nisce aschii de brad, mai târziu scose ceva dintre lemne și plecă. Ajuns în

stradă privi îndrept, nu vëdu de cât ochi Anuței căutând compătimitorii în urma lui. El îi răspunse cu o privire mulțumitoare și începu a îmbuca dintro bucată de pâne, ca cel-ce n'a mâncat de trei zile.

De aci încolo Simion era mai tot la mine.

A doua zi a venit și Anuța. Ea era o copilă frumoasă, grațioasă, totă inimă, veselă ca un boboc de rosă acoperit de rouă în diminețile plăcute de Maiu. Fără sfială mă întrebă dacă îi permit se vină cu Simion. Avea o voce subțire, dulce, plăcută ca melodia unei viore.

— „Îmi saltă inima de bucurie când îmi vëd odaia înfrumșetată cu nisce ingerași frumoșei ca voi. Aveți totă libertatea aici. Pentru mine sunteți numai plăcere ca și pentru Anuța porumbii.“ „Câți porumbi ai?“ —

— „Trei!“ — răspunse fata chochetă, — „dar unul mi se cam duce de acasă? Atâta îmi sunt de dragi. Simion ia adus când a venit la Blașiu.“

Ambi se aședară, ca doi pui de păserele, lângă cuptoriul ferbinte ce ca un copil sburdalnic, se îngâna cu bubuitul lui desmerdat. Anuța scose din sinul ei dragălaș o bucată de pâne, alta de friptură și le dete lui Simion.

— „Măncă porumbelule!“

— „Amândoi!“ — țise Simion sfrângând cu grabă bucatelele în două dete câte o parte Anuței.

— „Fie!“ răspunse Anuța hotărîtă.

Mâncară ca doi pușori și începură a povesti, a șopti încet apoi mai tare. Zimbiră, riseră și în jocul lor copilăresc, uitară cu totul că mai sum și eu în odaie.

— „Veți S'mione! — eu nu pot fără tine, țise Anuța privind dragostos în ochii lui lucitori.

— „Nici eu fără tine Anuță!“

— „Așa că noi tot amândoi vom fi?“

— „Tot Anuță!“

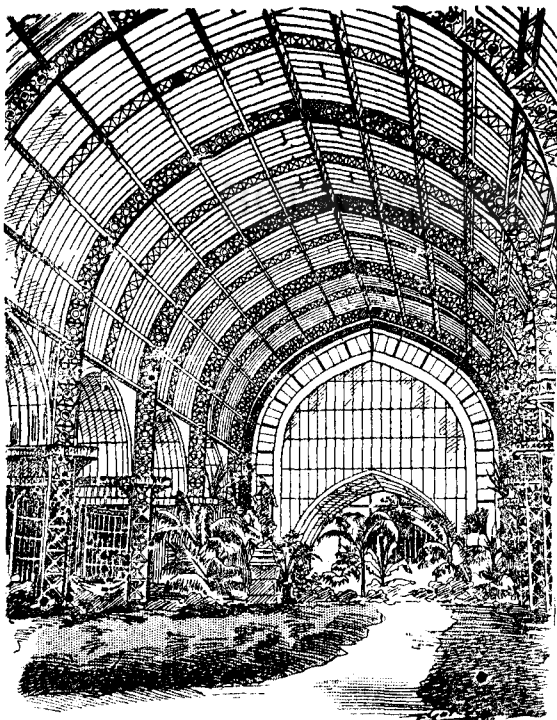
— „Când teai duce de aici, aș plânge, aș plânge de dorul tãu.“

— „Și eu aș plânge după tine Anuță! țise Simion.

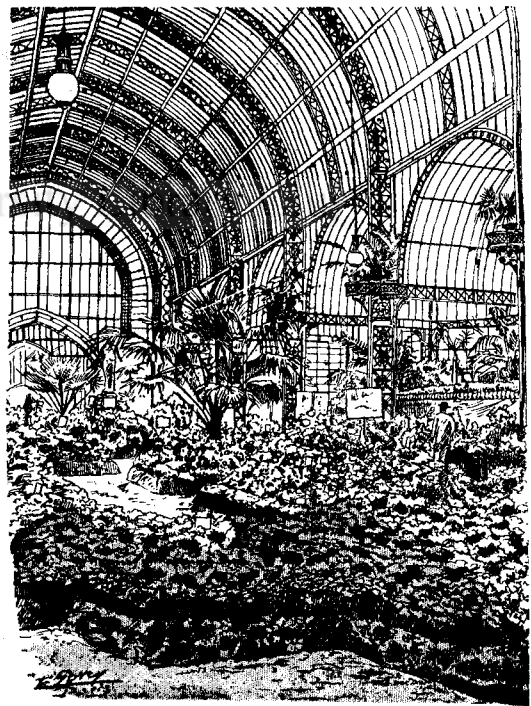
— „No! Pune tu acum!“ Și Simion puse palmele în'ale Anuței. Ea lovia cu mânilor ei albe ca nãua și își arunca privirea plină de farmec în ochii lui, spre a se convinge nu cumva îl dore!? Riseră amândoi. Erau fericiți ca două tururele.

(Va urma).

P. Turcu.

Interiorul unei seră la Exponziție înainte de Concurs.

Interiorul unei seră la Exponziție în timpul Concursului

DE ALE POPORULUI.

Poesii populare.

Bade, dorul de la tine,
Preste multe deluri vine
Și nu-l pôte opri nime...
Nici țigan cu cetera,
Nici cioban cu fluera,
Fără eu și mândruța:
Amândoi cu inima.

Cocoș negru, cântă-n cruce
Scólă bade și ti — duce!...
Las' se cânte-a două oră,
Vină, Mândră și mă scólă.
Mândra mea, nu m'a sculat,
Pân a fost sórele-n pat
Și ciurda din sus de sat. — — —

Scólă, scólă, mēi bădiță,
Că sórele-i în portiță.
Și ciurda la dumbrăviță!...

* * *

Trimis'o-mpēratu carte
La fetele de pe sate,
Se nu pórte rochiî în flori
Că rămân fără feciori;
Că feciorii cei frumoși
Toți sunt la taberă scoși.
Nici aceea nui dreptate:
Inălțate împērate!
Cei frumoși se cătunescă,
Cei urii se veselēscă; —
Cei frumoși pe car de foc,
Cei hădi cu fete la joc.
Cei frumoși se duc în lume,
Cei hădi pun la fete nume!

* * *

Căpitane, Căpitane,
Slobođime din cătane.
Se mai prind plugul de córne.
De când plugul l'am lăsat.
Pită caldă n'am mâncat,

Numai prifont ne sărat
Și-n piciorē frământat.

* * *

Mē dusei în prundul sēc
Dorul mândrii sē-l inec.
Strigă frunza răchitiî:
„Nu-n neca doru mândrii!”
— Da, de ce se nu-l inec,
Doru mândrii-i dor subțire
Scóte voinicii, din fire!?

* * *

Dis'a Mama, că mi-a face
Cisme cu călcaie-n nalte
Și m'a da după Condrate.
— Da, Condrate, ce mi-i bun,
Că mere, sārind, pe drum!?

* * *

Dis'a Mama, că mi-a face
Dóuē brăe de mătăsă
Și m'a face preutēsă...
Mi-o făcut în dóuē itē
Și m'o făcut dāscăliță,
După dascāl unguresc:
Vinerea se nu pōtēse.

Culese de A. B.

Aman séu Jom Purim.

— Tragediă în 5 acte, cu un prolog. —

(Urmare din nr. 15.)

SCENA III.

(Doi soli ai palatului, arătându-l spre Mardocheu)

Șetar.

Privesce lângă pórta!

Bigta.

E Mardocheu, evreul, — vai, cât de prost se pórta, —

Șetar.

Că-ci el nu salutēză pre Aman, cum se cade; —

Bigta.

Nici capul, nu și-l pleacă!

Șetar.

Vai, vai, cum i-l'a rade,

Aman, Aman, odată cu paloșu-aseuți!

Ce om și ce natură, — Evreul urgisit!

Dar nu! În a sa față se, vede ceva rar,

Destinul par' că-i este mărē, — inse amar!

Bigta.

Cu ce frică, intrat'a, la Rege, ađi el, Aman.

Șetar.

Privesce la Mardoche, o, ce viclean dușman!
Dușman! Că-ci Slavii eștia aduși de-in depărtare,
Se dice că pre alte popóre de sub Sóre
Le tin, nedemne — apusē, págăne pre pământ.
Și dice, că *numai dēnșii*, dēnșii popor sunt drept și sânt.
Aman, Aman, pre stele, ce om ambițios,
Vă se-i sugrume Aman, pre Ceriul măjestos!

Bigta.

Aman, o, Aman este de tot prea îngănfat, —
Se-n vērte rōtă Sorțit, cum nici n'ai eugetat.
Er' Sânti Magi predică: „Ascuns e venitoriul
Și nu este în stare pre lume muritoriul
Se alle-a sale taine.”

Șetar.

O! Aman, pe-al meu Sóre,
Va sci se-ufrângă-n lume orī ce. — Și-alui onóre
Se fie profanată de-un om ca Mardocheu?
O! Aman, ești în stare, *se tremure-un Evreu!!*

Bigta.

Cu mult respect se uită, chiar' mulți acolo unde,
Alui Mardoche față la pórta se ascunde...

Ai cugeta se aibă aici vre-o putere
Aici la Palatul lui Ahasver,

Şetar.

Se cere
Prea multă indulgență, se poți a suferi
Pre-un om, fără ruşine, pre est Evreu, de-aci:
Ci Aman. Aman este.

Bigla.

Se pare, mi se pare,
Că-n lustru cu vre-o sclavă a pus ceva la cale.
Ba am văzut cu ochi pre Marele Eunuch
Schimbând cu el la vorbe.

Şetar.

Eu nu pot se mă-apuc,
Că scii doră, ce are? Pre Magi, va fi ucis
De-Aman, Aman, teroze, ce-n suflă şi în vis.

Bigla.

*Un Sore e Regina la faţă şi suride,
Ca Stéua, când sub ceaţă la alte stele ride.*

Şetar.

Dar nu i-se sci ţera şi viţa, cum s'ar cere,
Şi e ne cunoscută, c'alui Ormuzd putere.

(Cortina cade)

SCENA IV.

Ahasver, Esthera.

Ahasver.

Selbatică voință acelor doi tâlhari,
Amar mă zguduiră, şi ce îngrijiri mari
Nu trebuie de-acuma se iese — al meu Palat,
Când Regele se simte, meru amenințat.
A ta veste, Esthera, amar m'a sgduit
De nu erai, Regină se scii, aş fi murit,
Atins de a lor pumnare. — Infami de mişei, —,
Am pus ca se-i ucidă, se-i vîd cu ochii mei,
Cum mor în chinuri grele void ei se omóre
Pre Ahasver, un Rege, lucinte ca un Sore.

Esthera.

Iertare, — al meu Rege, că nu le-ai dat, ce bine!...
A lor suflete negre, cum vrur' se te-asasine!

Ahasver.

Mai bună şi dreaptă iertare nu poteam
Se dau la-acei doi lotrii.

Esthera.

E drept, şi eu diceam,
Că cei, ce-n loc de bine, cu rîu ne rasplătesc,
Spre dauna omenimei, în lume ei trăiesc...
Teres şi Bigtan crede, ce rîu ar fi căusat,
Poporului şi ţerii fiind asasinat.

Ahasver.

Un Rege, cât e lumea, de grijă se tot apasă,
Şi tronul şi domnia în pace nu mai lasă,
Pre nici un rege, care-i cu traiul seu în mîni,
Şi nu sci de ađi ride, or' n-i va plînge mîni?

Esthera.

O! Dómne, luce încă şi va luci-al tîu sóre!

Ahasver.

A mea inimă ţie, cu ce-ţi este dătore?
Ce daruri, ce omagiiuri, se capete Esther,
Femeia prin car' încă trăiesc Ahasver?

Esthera.

Eu nu făcui nimic, decât trebe se facă
Orî ce supus, când vede că Regele se-atacă;

Ahasver.

Aşa de inteléptă, vai, cine te-a crecut?
(Intelepţiune-n tine meru am cunoscut).

Esthera.

Părinții mei, iubiți, — şi Domnedul meu.

Ahasver.

Se nam dîu fericirea, ca sî-i cunosc şi eu?
Şi ţara ta frumósă? O, fericită ţera,
Ce-ai dat inimei mele ființa — așa de rară!

Esthera.

Se fac glória ţerei, așa am învățat,
De la străbuni şi rude — pre cari i-am ascultat.

Ahasver.

Din sat ești, din cetate, se-mi spui mie îndată

Esthera.

Şi acestea le am scumpe.

Ahasver.

Te rog, sî-mi spui îndată
Al tîu gen şi-at'a ţera, orî doră (i-e ruşine
Se-ţi spun a ta familia, ci, crede nu-ţi stă bine!?)

Esthera.

E drept, că mi-e ruşine, atunci când nu fac eu,
Nimic pentru-a mea ginte, de-un sînge cu al meu;—
Ruşine, stînd acuma, pre scaun de mîrire —
Şi nu-mi vîd neamul vesced şi plin de umilire.

Ahasver.

Pre Ormuzd, ce ne-ascultă!?

Esthera.

Mă lasă, Rege, lasă,
E timpul, ca se intru; se merg în a mea casă;...
(Esthera lacrimînd, se depărtă).

Ahasver — de pre tron. —

Ce Dînă, ce inimă!... Misteriosă forțe:
— Misteriu mă jur pre Sore, — misteriu în a ei sörte!

(Cortina cade)

SCENA V.

Esthera, Hatac.

Esthera.

Ce lung mi-a părut timpul, de când te-am fost trimis
Se alli despre tôte!...

Hatac.

Ascultă, ce-am de dis.

Esthera.

E dreptă vorba lumii, — e drept cu Mardocheu?
E drept că o se piără tot populu' evreu?

Hatac.

O, vai, cum se mai vaietă, în haine spintecate,
Cu fața negurită Mardoche prin cetate,
Cum plânge, și cum strigă cu vultul desperat:
„Ađi more și se stînge — un popor nevinovat.
Și pere națiunea iudaică și pere,
„Căci Aman, Aman crudul pretinde — așa și cere.

Esthera.

Aman, o, Dónne Aman? Vai, lasă-me Hatac!

Hatac.

Și cređi, că dór' nu vrusēm de tóte eu se tac?
Că-s sol, gîndesci, că dóră, nu mi-e destul de rău?
Ascultă, ce sē-n tîmplă acum cu Mardocheu:
Pre el, sē-l nimicēscă, vai, Aman are-n gînd
Și vița lui sē-o stingă, *întrēgă*, în curund,
Atât e violența de mare-n al sēu pept,
În cât seduse și pre Ahasver întelept,
Făcându-l sē-i apróbe, voința deavolēscă,
S'omóre în o ăiua, națiunea evreēscă, —
Ce stă sub stăpânirea și sceptrul sēu regeze.

Esthera.

Se stingă, se omóre, poporul evreesc?

Hatac.

Se veđi că ce intrigă, țesuta la Palat
Făimosul Aman, crede, și cum a cuvēntat;
„O! Rege, grăi dēnsul, aci-n Imperiul tēu,
O ginte, e aicia, poporu astut și rău, —
Națiune, fără sēmen, cât ține pre sub Ceriu,
Ce nu sci de virtute, onóre, caracter:
Brigantă și bigota, perfida fără sēmă —
Și pre ascuns croiesce la planuri fără tēmă,
Că, planuri se restórne a lucrurilor fire.
Dedată-i la revolte!! Și noi eu o ostire
În fața noastră astăđi, suntem amenințați,
Prin dēnsii, ce prin țeră ei sunt imprăștiati.
Și nu veđi legea noastră, de ei hulită, Rege,
Hulită, defăimată, — *și ea e și-a ta lege?!!*
Prea multă paciență, se cređi, nu-i de folos,
Atuncia, când cuțitul ajunge pân la os!“ —
— *Ér' Ahasver, respunse, ăicând: — Te las în pace,
Te las, se faci eu dēnsii, o! Aman, ce-ți place —
Și aruncata Aman la sorți, când o se piără,
Poporul, și căđuta din Sórte, o ăi amară:
(A treispredecea ăiua din luna lui Adar)
În astă ăi se piără, Evreu-n mod barbar!...
Așa mi-a spus eu jale, bētrânul tēu iubit.*

Esthera.

Și Ahasver, anume la asta s'a-nvoit?

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA TÎMPULUI.

— 25 Septembrie n. 1901.

Un eveniment însemnat și caracteristic, putem dice „istoric, a avut loc în ultimele ăile ale lunii lui August!...

Din nebăgare de sēmă, a rămas afară din rubrica: *Sciri mărunte*, a numărului trecut importanta scire despre „publicarea Decretului, care privesce aplicățiunea legii față de Congregațiunile catolice din Frânciă. Acēsta aplicare a legii, este în așa mod formulată și croită, în cât ori ce *Rugare* și *Cerere de autorizățiune* (i. e. concesiune pentru fundare de Orduri religiose sēu pentru întemeiere de *Instituțiuni publico-religiose* de cătră Ordurile esistente sau nou înființînd) să se pótă face mai de tot imposibilă. Prin acēsta nouă lege, sa pus între mórte și viētă esistența unor Instituțiuni cu reson în societate, ca elemente de cultură și civilisățiune și nici de cum ca elemente de balast sau superflue în o țeră, carea, pre lângă că nu-i este iertat a uita urmele de progres din tîmpul *Benedictinilor* — și este nu numai romanică și catolică, dar a fost și este încă corifeul cultural în seclii istoriei pragmatice de civilisățiune! —

„... *Iubes, renorare dolorem!*“ Da, tot mai mult se restring libertățile religiose în acea Frânciă, unde guvernul ei pôte se-și însemne prea bine efectele epocii anarchiste, cari grăsesă cu putere, și pre cari ar trebui se le isoleze, tocmai prin fapte contrari, ca cele de ađi...

Pontificele roman, acum ăráși din privilegiul atentatului de la *Buffalo*, contra lui Mac Kinley (pro: Măc-Kinlejuh) se grăbesc a publica o *Enciclică*, în carea se provóce pre popóre și guverne la luptă contra Anarchistului. E întrebare, că fiva influințată Frânciă de puterea cuvintelor acelei Enciclice, ea, carea după cum ne

spune jurnalul: „*La croix*“ nu are nici un monument, pre care se nu stee scris: *Liberté, Egalité, Fraternité!*

În urma publicățiunii Decretului, care privesce *Congregațiunile* religiose în Frânciă, sunt a se cere tóte cererile de autorizățiune în decurs de 3 luni, dela data promulgățiunii, de la Ministrul de interne. *Ér* în Cererile pentru concederea de a fonda noue Congregațiuni, — este a se inserie Numele tuturor membrilor fundatori. — Pre când celelalte Societăți de drept public în Frânciă, pentru a-și acuira personalitatea sau ființa *publică juridică*, nu au, de cât, a-și arăta numele Administratorului societății. — În § 14 se eđice, că *nicî un membru chiar*, ne autorizat al Ordului, nu pôte se dirige vre-o școlă, sēu institut cultural. Și după Art 13 § 52. chiar Congregațiunile deja autorizate, nu pot se fondeze vre un Institut, fără de a-și cere invoiala Consiliului de stat; — și o vorbă a acestuia e destul, — se le nimicēscă. —

La fiă care cerere apoi, sunt a se aclude 2 esemplare din proiectul de statute a nou înființîndei Congregațiuni; lista tuturor indiviđilor. etatea, locul născerii și naționalitatea. Dacă entare persoană, a aparținut altei Congregațiuni, atunci acēsta, este a se însemna pre o listă, pre cum și numirea și *ubicățiunea* acelei Congregațiuni, datul, când a intrat și când a eșit acel membru din acea Congregațiune și că sub ce nume a fost cunoscut în acea societate? Le recere mai în colo, resursele de venit sau starea finanțială, inventariul și pusățiunea de local. —

În Statute, trebuie să se facă *Declărățiunea* cum că Congregațiunea se supune, eu toți membrii ei *jurisdicțiunii Episcopului diecesan?* — De unde, fóia, „*Laterne*“ ăice, că impu-

nerea, ca Congregațiunea să se supună cu toți membrii ei Autorității Episcopului pr. și învoiala Episcopului, *dacă vrea s'eu nu*, se iee Congregațiunea sub jurisdicțiunea sa, este o *curatela politică* prin Episcopi, și că *Waldek Rousseau* vrea se și-i facă pre acestia de politisti ai statului. — Tot așa și jurnalul „*Liberté*,” care esclamă, că spre rușinea secului XX, Franția ca o republică glorioasă, vrea se formeze o castă de *Parias*, din acei, ce servesc moralului și lui D-zeu și acesta apoi în numele *păcii, libertății și toleranței!*

În urmă, după declarațiunea Episcopului, Ministrul cere opiniunea *Comunei*, în carea s'ar așeza congregațiunea pr. și *Act officios* de la Prefect, — ér' după trecerea Cererii prin Consiliul ministerial, — ea, se așterne parlamentului, care are a decide asupra *autorisățiunii* s'eu *ne autorisățiunii?* În cas de denegare, din partea parlamentului, — Ministrul pune cererea de autorisățiune pre cale politică s'eu *administrativă*. Și dacă se efeituesce rezultatul din partea administrațiunii, — atunci *tôte* actele se predau Prefectului de despărțământ. —

Cea, ce ar privi *desdăunarea* membrilor, Congregațiunilor disol vate, după cum se exprimă o *fôia* francesă — depinde de la arbitragiul și gustul autorităților politice.

Așa în Franția! Așa în această țară, unde în jurnalul „*Autorité*” scrie vestitul *Paul de Cassagnac*: „*Eu țin francemacomeria de o societate ca și celealalte, ce nu are în vedere, de cât scopuri bune politico-humanitare și se ocupă cu cea mai sănătoasă și pură filosofă!*” ... (N. 12)

Nu cumva ține de astfel și *Anarchismul?*

Așa în Franția!

* * *

Președintele Statelor unite din America de nord „*Mac-Kinley*” spre care la *Biffalo* în America — sau descărcat două pocmituri de revolver, de către mâna cainiană alui *Zolgoz*, a trecut la cele eterne după o agoniă destul de grea — la 14 Septembrie n. în ziua de sâmbătă dimineața la 2 1/2 ore. — Acesta este *al treilea Președinte* în republica Statelor unite, *mort prin atentat!* Cel dintâiu președinte mort prin atentat a fost: *Lincoln*, pușcat la 1864 în teatrul de la Washington de către teatralistul *Booth*, un partisan fanatic al partidului de sud (4 Martie 1881) — *Garfield* cădu victimă unei bombe în gara de Washington, aruncate asupra lui de *Charles Guiteau*, din motivul că nu is'a dat un oficiu la stat. —

Se eruéază și se v'ed la acestea două atentate de mai nainte, fără indoială, numai motive de politică sau private, pr. și că acestea două atentate au avut și ceva basă de rațiune *à la Orsini*, pre când atentatul actual contra lui *Mac Kinley* e lipsit de orî ce motive, pre cari le-am putea înțelege, și faptul nu involve nici un element juridic de pertractare sau circumstanțe ușurătoare.

Acest fapt criminal, este un act curat anarchist după cea mai pură doctrină și sistemă metodică de asasinare — predicate de conducătorii și apostolii evangeliului anarchistic. —

Cine a fost Mac Kinley?

— *Mac-Kinley*, a fost un *Președinte al Uniunii americane* — un *Președinte* al unei republice gloriose și cu trecut istoric. —

Pre *Mac-Kinley*, lumea l' numia: „*Imp'erat*” și era privit de *Napoleonul Americii*. Capul s'eu, reprezenta în imagine și contură pre *Augustul* s'eu *Napoleonul*, reinviat, așa pre cum se represintă acestea capuri în potretele lui *August* și *Napoleon*.

Va se d'ică capul s'eu, reprezenta un cap de *Imperator roman!*

Privind la fisonomia s'eu oglinda fetei sale se esperia că totuși ce mult se deosebesce nouă generațiune americană a *Cucé-*

ritorilor sau *Espansivistilor* președinți de către vechia generațiune de Președinte luptători pentru independință ca d. es. *Washington!*? —

Mac-Kinley este vestit pentru așa numită lege relativă la puterea de expansiune și protețiune industrială și comercială în lăuntru și în afară — față cu Europa, — a Statelor Unite, — numită „*Mac-Kinley Bill*” — care a avut prin urmare două forme politice. Prin această *Mac Kinley* a cauzat multă daună în mod simțitor Europei, pre când pre America prin această a întărit-o foarte tare în mod financiar. Nu puțin folos i-a adus Americii și rebelul cu Spania prin care *Uniunea*, câștigă teritóre de țară însemnate. Avantagiul ne mai audît al industriei, ce sa dezvoltat cu o celeritate aprôpe ne credută în era dominantă alui *Mac-Kinley* — a innălțat populațiunea statelor unite la una din cele mai celebre populațiuni industriale și comerciale din lume. —

Dar ce folos, când: „*Tôte sunt deșertățiune*,” și când „*Sic transit gloria Mundi!*...”

Geniul și capabilul om de istoriă, este devins și nimicit prin o mână a unui „*Nemica*” în societate, ér' de acum a unui *Erostrat* istoric! — — —

Ce crești?

Lumea și ômenii în ideile lor au intenționat se nimicescă, se omóre, se cureze un r'eu, prin o *medicină*, prin carea mai mult *l'au înputerit, l'au îngrășat*.

Înțelegem, medicina: *Libertatea prea mare și liberalismul republican* — mai cu sémă în America.

De Religione? — Cu popii nu ne facem trébă. Dar efectele Evenimentelor demintesc intențiunile guvernelor liberale politice, puse în fruntea statelor. Pre *Alexandru II* al Rusiei — se d'icem un *Despot*, și pre *Carnot* și *Mac-Kinley*, se d'icem republicani de libertate și liberalisti — îi omóră tot una și aceea mână, o mână nihilistă și o mână anarchistă.

Pentru ce?

Pentru că la unul libertatea e prea mică, la altul libertatea e prea mare!

Președintele *Mac-Kinley* — la *Buffalo*, un oraș în partea nord-ostică a Americii cade victimă unui atentat de revolver, comis de către polonul *Leone Czolyoss* în „*Pavilionul de musică*” a „*Esposițiunii panamericane*,” ce s'a deschis în acel oraș.

Tôte speranțele medicilor, la început erau optimiste, și cred'eu că Președintele va trăi, dar a fost numai o cestiune de 8 zile — când cangrenându-se corpul și inveninându-se, prin glonțul rămas în stomac, care s'a constătat, că a fost inveninat, *Mac-Kinley* în 14 Septembrie n. a pornit pre cădea, pre care au pornit *Carnot*, *Humberto* și *Garfield*. *Mac-Kinley* a înfruntat o lungă și grea agoniă în carea el singur, ne mai putând suferi chinurile de agoniă sau lupta între mórte și vieță, și sperând că în dată ce *Mórtea-i* va învinge vieța, lupta va înceta și *va fi pace*, s'a rogat de medici se nu mai ajute vieții în luptă cu mórtea, pre carea el o vede mai tare, *ci s'el lese, se facă bine s'el lasé se móră!*

În locul d'ensului, după Constituțiunea Uniunii — decă președintele móre înainte de expirarea termenului de 4 ani, urm'eză vicepreședintele și până la ocuparea oficială, afacerile le conduce Ministrul de esterne.

După lege, fostul vicepreședinte *Roosvelt* a și ocupat deja Președentia și a accentuat că va urma aceea politică ca și *Mac-Kinley*.

SCIRI MÉRUNTE.

Sfîșirea bisericei gr.-or. din *B.-Prund*, se va indeplini la 16 (29) Sept. a. c. prin Ex. Sa Inalt Prea

CEL MAI MARE DEPOSIT de tot felul de **păpuți** pentru bărbați, dame și copii cu cele mai ieftine prețuri, la

CAROL J. GOTTSTEIN păpuțar

BISTRIȚA, piața mare (lângă magistrat.)

Singura vîndare de galoci și păpuți rusești de Petersburg pentru zăpadă tot felul de păpuți pentru casă, Lawn-Tennis, pentru bicicliști și pentru promenadă.

NOU A SOSIT! — cea mai elegantă și modernă calitate de păpuți de toamnă și ernală. În ce privește calitatea bună se garantează.

Comandele după măsură se efectuează elegant, solid și după moda cea mai nouă. Specialist în toate mărimile de păpuți pentru cei bolnavi de picioare.

Comandele mai urgente se efectuează imediat.

Isvor ieftin

pentru însemarea și procurarea următoarelor:

Cărți pentru școală și privați,

Requisite de scris și desemn,

Requisite de cancelare —

Hârtii de epistole, cuverte,

Casete, etc. etc. —

Albumuri pentru fotografii,

Albumuri pentru ilustrate,

Albumuri pentru poezii, etc.

Cu cele mai ieftine prețuri!

M. Binder,

Bistrița, piața mare (Kornmarkt).

Tipografia A. Baci

Bistrița, str. Lemnelor 44.

Aducem la cunoștința on. public acosta nouă tipografie, provădută cu cele mai bune mijloce tehnice, aranjată după stilul cel mai nou unde putem executa ori-ce lucrări aparținătoare artei tipografice în cel mai scurt timp, precum:

Tipărituri de bancă,
BILETE DE VISITĂ

Cărți și broșuri,

Foi periodice,

Bilete de logodnă,

Invitări la nuntă,

ANUNȚURI,

Comandele se execută prompt, cu acurătetă, cu cele mai ieftine și mai moderate prețuri.

Registre,

BILANȚURI,

Compturi,

PREȚURI-CURENTE

Cuverte,

Anunțuri funebre,

CIRCULARE.

Tipografia A. Baci

Bistrița, str. Lemnelor 44.

„BIBLIOTECA SATENULUI“

Se poate procura dela autorul T. A. Bogdan inv. și dela Administrația „Rev. Ilustr.“ în Bistrița.

a apărut Nr. 1. și cuprinde o mulțime de balade alese costă 20 fileri